

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Voce mea ad dominum clamaui, & exaudiuit me de monte sancto suo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

tia uirtus, deum credere exaltatorem capitis & coronatorem in media morte
& inferis. Hic enim abscondita est exaltatio, & patet non nisi desperatione
nulla salus in deo. Itaque contra spem, in spem hic docemur credere, quae ex
sapientia, nimis hodie est abscondita in mysterio profundo. Neque enim
caelum alia uita est, quam ista crux Christi. Proinde cauendum, ne uita acris
suis operibus, & uita contemplatiua cum suis speculationibus, nos seducat
blandissima est utraque & tranquilla, ideo & periculosa, donec cruce tempta
retur, & aduersitatibus perturbetur. Crux autem res omnium tutissima. Co
rus, qui intelligit.

Voce mea ad dominum clamaui, & exaudiuit me de monte
sancto suo. Sela.

Hebraeus in futuro dicit, ut & sanctus Hiero. transfert: Clamabo, & exaudiet
placetque mihi magis quam praeteritum. Est enim uox iam triumphantis, laudans
glorificantis deum, ac gratias agentis ei, qui se suscepit, seruauit, & exaltauit
sicut sperauerat in uersu praecedente. Nam iste est mos triumphantium & lau
dantium, ut recitet ea quae gesserunt, quae passi sunt, & Epinicion canentibus
adiutori. Sicut psal. lxxv. Venite & audite, & narrabo omnes qui timetis deum,
quanta fecit animae meae. Ad ipsum ore meo clamaui, & exaltaui sub lingua
mea. Et psal. lxxx. Exultate deo adiutori nostro. Sic Exodi. xv. Cantemus
domino gloriose enim honorificatus est &c. Ita & hic se exaudiuimus, se domini
uuisse, se susceptum, percussos inimicos, dentes peccatorum contritos decanans,
affectu gratitudine & laetitia plenissimo.

Hoc est, nimirum, quod mutationem facit, & qui hucusque ad deum in per
sona secunda locutus est, subito uertit uerbum ad alios de deo in tertia perso
na loquens: Exaudiuit me, inquit, non exaudisti. Item ad dominum clama
ui, non ad te clamaui, omnibus enim nota esse cupit, quae in eum deus bona
contulit, quod grati animi est.

Iam illud, quod in hebraeo per futurum, dicit: Clamabo & exaudiet me. Affe
ctum maiorem habet, quam clamaui in praeterito, licet praeteritum non excludat,
immo praeteritum prauehementia includit, atque ut explicem, si possum: Affe
ctus eius est huiusmodi: Ego, qui iam expertus sum, quam bonus, quam dulcis dominus,
quam non deserat, quam non despiciat clamantes ad se, quam fideliter suscipiat, seruet, ex
altet, omnes inuocantes se, talem me erga eum habebō deinceps in aeternum,
ut cum plenissima fiducia ad solum ipsum confugiam. Non timebo etiam mi
lia populi, paratus sum in eum sperare, etiam si multo plura & maiora ferenda
sunt, & (ut lob ait) Etiam si me occiderit, in eum sperabo, hic est ille deus in quem
omnes merito confidunt, praesumantque, de quo neminem desperare conueniat.
O infelices, qui uel multitudine uel magnitudine malorum fracti, non inuelli
gentes quam potenter, quam mirabiliter, quam gloriose, hic deus saluet clamantes ad se.
Hunc affectum sequentia indicat: Non timebo, inquit, milia populi. Item: Dominus
est salus &c. Sic & eodem affectu, psal. xxxiij. dicit: Benedicam dominum in omni
tempore. q. d. Stultus ego, qui hucusque in tempore uno dominum benedixi, scilicet
ceter, prospero & quieto, nesciebam quam potens sit etiam in tempore aduerso, quia
de etiam in tempore malorum eum deinceps benedicam. Siquidem sunt qui laudent
deum tempore sereno, iuxta illud: Confitebitur tibi, cum benefeceris ei. At in tem
pore tenerationis adeo recedunt, ut ad quodlibet aliud potius quam ad deum contugiant,
denique nec

Affectus psal
lenis.

im laudare & benedicere. At nos hic
tempore crucis sonemus: Laudans
is ero: ut tunc etiam deus tibi placeat
dio dignissimus tibi uideat. Hic enim
mod Isaiæ. xlvij. dicit: In frenabo te lau
frenatur, in medijs aquis & turbini
te dei. Verum opera spiritus sunt hæc,
impleta, & omnibus qui sunt Chri

od. putant nõ de corporea uoce, sed de
isi purissima, propter pronomen, Mea,
ogitationibus interpellatur. Quæ uera
ulam esse puto, q̄ uox affectus, quãdo
in erumpat in uocem corpoream. Nam
ce clamauit, & nobis clamãdum esse do
us & foris dñm inuocemus.

ic mõtem uarie intelligi uideo: Alijs ipse
tur: Alijs de summa diuinitate, alijs aliud
s, modo id (quantum somnio) obserues,
sal. ij. montem sanctum Zion, dixit super
esset rex. Ideo nominãdus erat ille mons,

et. Hic uero, a quo regitur, & de quo exau
tem nec nomen habens. Quo mihi uideo,
ntationis auxilium diuinam sperare quidem
pus, & genus auxilij nobis esse incognitum,
ntur in ea, quæ nec uidentur nec audiuntur,
teq̄ ita oculus fidei, in tenebras interiores & car
p uider, nisi quod attenuatur suspiciens in excel
xilium ei: In sublimi uidet, & de sublimi expe
hoc sublime, & quale adiutoriũ futurum, ignorat.

rebat, tamen tẽtatus est in similitudine per omnia
pro nobis, ut & ipse, quæ montem quodãmodo iuxta humanitatem habuerit
ignotum & incomprehensibilem, pro hora passionis, quod & alio psal. xxj. si
gnificat, dicens: Tu autem in sancto habitas, id est, in abscondito & inaccessio
secreto. Sicut enim deus est ineffabilis, incomprehensibilis, inaccessibleis, ita
eius uoluntas, & auxiliũ, præsertim in tempore derelictionis. Ideo nisi fides hic
expertum reddat & tẽtatio probatum, nullis uerbis tradi potest, quid sit mons
iste sanctus dei. Idem ergo est, ac si diceret: Exaudiuit me de monte sancto suo,
quod uulgo dicitur: Exaudiuit me ineffabili, incomprehensibilisq̄ modo, quod
nunq̄ cogitalsem, deorsum scio me exauditum, sed quo modo, ignoro: Eripu
it me de alto, & de summo accepit me (ut alibi dicit) sed nõ cognosco, quid sit
hoc altum, hoc summum, hic mons. Eadem ratio, quando derelinquit, & non
exaudit, neq̄ enim scimus quo uadat, aut unde ueniat spiritus, etiam si uocem
eius audiamus, dum spirat, ut Christus Ioã. iij. dicit, & Iob. ix. Si uenerit ad me,
non uidebo eum: Si abierit, non intelligam. Sic est, inquit, omnis, qui ex spiri
tu natus est. Abijt cum abeunte, hoc est, relinquitur relinquirente spiritu & ue
nit cum ueniente, hoc est, exauditur exaudiente spiritu, nescit tamen utrunq̄,
quid, & quomodo secum agatur.

Hoc est,

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like "S. Bonifacii", "Petrus", and "Hic uero".

Marginal notes in Latin script, including "Vox orantis" and "Mons sine no".

Marginal notes in Latin script, including "In tentatione" and "auxilium a do".

tia uirtus, deum credere exaltarent
& inferis. Hic enim abscondita est es
nulla salus in deo. Itaq; contra spem, i
sapientia, nimis hodie est abscondita
Via ad cœlū. cœlum alia uia est, q̄ ista crux Christi.
suis operibus, & uita contemplatiua c
blandissima est utraque & tranquilla, i
retur, & aduersitatibus perturbetur. C
rus, qui intelligit.

Voce mea ad dominum clama

sancto suo. Sela.

Hebræus in futuro dicit, ut & sanctus H
placetq; mihi magis q̄ præteritum. Est en
glorificantis deum, ac gratias agentis ei, q
sicut sperauerat in uersu præcedente. Nan
dantium, ut recitēt ea quæ gesserunt, quæ p
adiutori. Sicut psal. lxxv. Venite & audite, &
quanta fecit animæ meæ. Ad ipsum ore m
mea. Et psal. lxxx. Exultate deo adiutori n
domino, gloriose enim honorificatus est & c
uisse, se susceptum, percussos inimicos, dente
affectu gratitudine & lætitia plenissimo.

Hoc est, nimirum, quod mutationem facit,
sona secunda locutus est, subito uertit uerbum
na loquens: Exaudiuit me, inquit, non exaudi
ui, non ad te clamaui, omnibus enim nota esse
contulit, quod grati animi est.

lam illud, quod in hebræo per futurum, dicit: C
ctum maiorem habet, q̄ clamaui in præterito, h
immo præteritum præualementia includit, atq; ut
ctus eius est huiusmodi: Ego, qui iā exptus sum, q̄ bonus, q̄ dulcis dominus,
q̄ non deserat, q̄ non despiciat clamantes ad se, q̄ fideliter suscipiat, seruet, ex
alter, omnes inuocantes se, talem me erga eum habebō deinceps in æternum,
ut cum plenissima fiducia ad solum ipsum confugiam. Non timebo etiam mil
lia populi, paratus sum in eum sperare, etiam si multo plura & maiora ferenda
sunt, & (ut lob ait) Etiā si me occiderit, in eū sperabo, hic est ille deus in quem
omnes merito confidunt, præsumantq; de quo neminem desperare cōueniat:
O infelices, qui uel multitudine uel magnitudine malorum fracti, non intelli
gentes q̄ potenter, q̄ mirabiliter, q̄ gloriose, hic deus saluet clamantes ad se.
Hunc affectū sequentia indicat: Non timebo, inquit, milia populi. Item: Dñs
est salus & c. Sic & eodem affectu, psal. xxxiiij. dicit: Benedicam dñm in omni
tempore. q. d. Stultus ego, qui hucusq; in tempore uno dominū benedixi, scilicet
cet, prospero & quieto, nesciebam q̄ potens sit etiam in tempore aduerso, p̄
de etiā in tempore malorū eum deinceps benedicam. Siquidē sunt qui laudent
deum tēpore sereno, iuxta illud: Confitebitur tibi, cū benefeceris ei. Et in tem
pore tētationis adeo recedūt, ut ad quodlibet aliud potius q̄ ad deū confugiant,
deniq; nec

Affectus psal
lenis.

deniq; nec clamare ad eum possunt, nedum laudare & benedicere. At nos hic exaudimur, ut uersum illum psal. xvij. in tempore crucis sonemus: Laudans in uocabo dominum, & ab inimicis saluus ero: ut tunc etiam deus tibi placeat & ametur, quando displicentissimus & odio dignissimus tibi uideat. Hic enim amor dei castus & solidus est. Hoc est, quod Isaiæ. xlvij. dicit: In frenabo te laudem mea, ne intereas. Nam hac laude cor frenatur, in medijs aquis & turbibus tentationum, ut non deficiat ab amore dei. Verum opera spiritus sunt hæc, non naturæ, in uno Christo perfectissime impleta, & omnibus qui sunt Christi, in exemplum descripta.

Voce mea. B. Aug. & post eam Cassiod. putant non de corporea uoce, sed de uoce cordis dictum esse, nec de ea ipsa, nisi purissima, propter pronomen, Mea, quæ sua uox non sit, quæ impuris orantis cogitationibus interpellatur. Quæ uera esse credo, non in uocem corpoream exclusam esse puto, quæ uox affectus, quædo uehemens est, se continere non possit, quin erumpat in uocem corpoream. Nam & Christus in cruce utiq; corporea uoce clamauit, & nobis clamadum esse docuit in angustia, ut sic totis uiribus intus & foris dominum in uocemus.

De monte sancto suo, inquit, Hunc montem uarie intelligi uideo: Alijs ipse Christus de seipso exauditus intelligitur: Alijs de summa diuinitate, alijs aliud placet, mihi mons summæ diuinitatis, modo id (quantum somnio) obserues, monti huic non esse nomen. Nam psal. ij. montem sanctum Zion, dixit super quem tanq; inferiorem constitutus esset rex. Ideo nominandus erat ille mons, ut quem regere non posset, nisi nosset. Hic uero, a quo regitur, & de quo exauditur: innominabilis est, nec speciem nec nomen habens. Quo mihi uideor eradiri nos omnes, in tempore tentationis auxilium diuinam sperare quidem debere desatum, sed modum, tempus, & genus auxilij nobis esse incognitum, ut fidei & spei locus sit, quæ nituntur in ea, quæ nec uidentur nec audiuntur, nec in cor hominis ascendant. Atq; ita oculus fidei, in tenebras interiores & cartiginem montis suspicit, nihilq; uidet, nisi quod attenuatur suspiciens in excelso, expectansq; unde ueniat auxilium ei: In sublime uidet, & de sublimi expectat adiutorem, sed quale sit hoc sublime, & quale adiutoriū futurum, ignorat. Est enim Christus omnia sciebat, tamen tētatus est in similitudine per omnia pro nobis, ut & ipse, hunc montem quodammodo iuxta humanitatem habuerit ignotum & incomprehensibilem, pro hora passionis, quod & alio psal. xxj. significat, dicens: Tu autem in sancto habitas, id est, in abscondito & inaccesso secreto. Sicut enim deus est ineffabilis, incomprehensibilis, inaccessibleis, ita eius uoluntas, & auxiliū, præsertim in tempore derelictionis. Ideo nisi fides hic expertum reddat & tētatio probatum, nullis uerbis tradi potest, quid sit mons iste sanctus dei. Idem ergo est, ac si diceret: Exaudiuit me de monte sancto suo, quod uulgo dicitur: Exaudiuit me ineffabili, incomprehensibiliq; modo, quod nunq; cogitasset, desatum scio me exauditum, sed quo modo, ignoro: Eripuit me de alto, & de summo accepit me (ut alibi dicit) sed non cognosco, quid sit hoc altum, hoc summum, hic mons. Eadem ratio, quando derelinquit, & non exaudit, neq; enim scimus quo uadat, aut unde ueniat spiritus, etiam si uocem eius audiamus, dum spirat, ut Christus loā. iij. dicit, & Iob. ix. Si uenerit ad me, non uidebo eum: Si abierit, non intelligam. Sic est, inquit, omnis, qui exspiratus est, Abijt cum abeunte, hoc est, relinquitur relinquire spiritu & uenit cum ueniente, hoc est, exauditur exaudiente spiritu, nescit tamen utrunq; quid, & quomodo secum agatur.

Hoc est,

Sanctum. Hoc est, quod uocabulum illud, sancto, indicat, quod (ut supra dictum) separatum & secretum significat, planeque id quod attingi, nec sensu, nec cogitatione potest: in quod qui rapitur, in deum inuisibilem rapitur, ac perfectissime purificatur, separatur, sanctificatur. Verum dura hæc res humanæ naturæ & im- lerabilis, nisi spiritus domini feratur super has aquas, & tenebras huius ab- foueat, donec lux fiat.

Angustiati hominis tota stultitia est, q. nō prorsus abnegat semet- ipsum. Proinde tota stultitia est in hac re, quod homo non sustinet consiliari se sed adiuuari petit, modo, & tempore a se electo, & sibi placito: quod ex innotenti bili monte, nominatum sibi facit, & sanctum dei montem, suæ cogitatione- ctu prophanat, quantum in eo est. Hic est, sicut equus & mulus, qui equum dominum sustinet, quousque sentit aut capit, ultra captum suum non sequitur quia fide non uiuit, sed ratione sua, exemplis id probari potest omnium histo- riarum ueteris & noui testamenti (sicut Heb. xj). facit Apostolus) in quibus semper inuenitur dens, sic sanctos suos saluos fecisse, ut uia & modus & con- pus prorsus non appareret, sed de sublimi & de coelo inexpectata uenit, inop- nata salus omnibus. Quare optime dicitur, de monte sancto suo, id est, de sum- ma diuinitate: sed non omnes id intelligunt, quod dicunt. Nam de diuinitate summa exaudiri est (ut dixi) insperato & incogitabili modo exaudiri, in ut nihil minus ibi sentiatur, quod diuinitatis auxilium, seu exauditiō, in ut & spes hic loquitur, seu de fide & spe exaudita recitatur historia. At fides & spes exaudita nihil sentit, nihil experitur, nihil intelligit de exauditiōne, cum sint rerum non apparentium.

Hoc est, quod ipsum Sela, in fine huius uersus notat: scilicet, affectum huius mora dignum, ut qui non sit leuiter prætereundus, adeo res ardua est, de mon- te sancto dei expectare salutem: Vir enim insipiens non intelligit has profun- das cogitationes dei, ut psal. xcj. dicit. Ideo reprobatur quoque dominus cogi- tationes populorum & consilia principum. Psal. xxxij. Sciens, quoniam cogi- tationes hominum uanæ sunt, psalmo. xcij. Immo in isto excelsu cogitur exclamare fidelis: Omnis homo mendax, psal. cxv. adeo necesse est hic occu- dere & captuari omnem intellectum in obsequium dei.

Ego dormiui & somnum cepi, & exurrexi, quoniam dominus suscepit me.

שבתי ואישנה Verbum dormiui in hebreo, situm tacentis seu dormientis significat: som- num cepi autem, ipsam dormitionem, ut sit sensus: Ego iacui, ego dormiui, ut significet se in sepulchro positum quiesuisse, & mortuum fuisse. De qua requie in multis locis scripturæ fit mentio, sic Gen. xlix. Requiescens accubasti, ut leo, & ut leuana, Quis suscitabit eum? Et psal. iij. In pace in idipsum, dormiam & requiescam. Vbi penitus eadem duo uerba ponuntur, quæ in hoc uersu, nec tamen eodem modo translata sunt. Sic & nostra uernacula dicimus: Ich hab gelegen vnd geschlafen, ut priore, quietem, posteriore somnum intelligas. Hæc est, quies illa psal. xv. Et caro mea requiescet in spe, Et Isaia. xj. Et erit sepulchrum eius gloriosum. Sic enī Hiero. transulit, sed fidenter, Lxx. uerba: Requies eius honor, seu ut heb. habet: Et erit reges eius gloria. Quasi diceret, cum aliorum regum gloria finiat morte, & eorum gloria (ut ait Apostolus) finiat in confusione. Huius contra, Gloria incipit in morte, in qua finit eius confusio. Ita & omnium qui sunt Christi, iuxta illud psal. cxv. Preciosa in conspectu domini, mors san-

Christianorum mors.

פירות